

Latvian

Guide to the Equal Status Acts 2000–2008

VIENLĪDZĪGA STATUSA tiesību princips

Rokasgrāmata par 2000 – 2008.gadu

Likumiem par vienlīdzīga statusa principu

2000 – 2008.gadu Likumi par vienlīdzīga statusa principu

Šajā rokasgrāmatā ir aprakstītas 2000.gada Likuma par vienlīdzīga statusa principu galvenās vadlīnijas. Likumā tika ieviesti grozījumi ar 2004.gada Likumu par vienlīdzības principu, 2005.gada Likumu par invaliditāti un 2008.gada Civiltiesību likumu (dažādiem nosacījumiem). Kopā tie ir pazīstami kā 2000 – 2008.gadu Likumi par vienlīdzīga statusa principu.

Šīs likumdošanas kopijas var iegādāties Valsts publikāciju pārdošanas birojā (Government Publications Sales Office) pēc adreses:
Molesworth Street, Dublin 2 (tālr. 01 631 3111) vai interneta portālā www.oireachtas.ie

Šie likumi ir pieejami arī interneta portālā www.equality.ie

2000.gada Likums par vienlīdzīga statusa principu un 2004.gada Likums par vienlīdzības principu īsteno ES rasu vienlīdzības Direktīvu.¹

2000.gada Likums par vienlīdzīga statusa principu un 2004.gada Likums par vienlīdzības principu, kā arī 2008.gada Civiltiesību likums (dažādi nosacījumi) īsteno Direktīvu par dzimumu vienlīdzību preču un pakalpojumu pieejamībā.²

Šīs Direktīvas aizliedz diskrimināciju pēc rases, etniskās piederības vai dzimuma pazīmēm, un tām ir prioritāte Īrijas likumdošanas priekšā.

¹ 2000.gada 29.jūnija Padomes Direktīva 2000/43/EK, kas realizē principa izpildi par vienlīdzīgu attieksmi starp personām neatkarīgi no rasiskās vai etniskās izcelsmes.

² 2004.gada 13.decembra Padomes Direktīva 2004/113/EK, kas realizē principa izpildi par vienlīdzīgu attieksmi starp sievietēm un vīriešiem, preču un pakalpojumu pieejamībā un apgādē.

2000 – 2008.gadu Likumu par vienlīdzīga statusa principu attiecībā uz rases, ceļotāju kopienas un dzimuma piederību noteikumiem jābūt izskatītiem un izskaidrotiem saskaņā ar šīm Direktīvām.

*Šai rokasgrāmatai ir tikai informatīva rakstura mērķis.
Tas nav juridisks dokuments.*

Saturs

1.	Ievads	4
1.1	Darbības joma	4
1.2	Licencētas telpas	4
1.3	Diskriminācijas aizlieguma pazīmes	5
1.4	Izņēmumi	7
1.5	Diskriminācija	8
1.6	Seksuālā uzmākšanās un uzmācība	9
1.7	Pozitīvie pasākumi	11
1.8	Nelabvēlīgu seksu radīšana - vajāšana	11
1.9	Atbildība par citu personu darbībām	11
1.10	Reklāma	12
2.	Preces un pakalpojumi	13
2.1	Kas ir aizliegts?	13
2.2	Kas ir pakalpojums?	13
2.3	Komunālie pakalpojumi	13
2.4	Gadījumi, kad ir atļauta atšķirīga attieksme	14
3.	Mājoklis	17
3.1	Kas ir aizliegts?	17
3.2	Atsevišķi gadījumi, kad likumi atļauj atšķirīgu attieksmi	17
4.	Mācības iestādes	19
4.1	Kas ir aizliegts?	19
4.2	Atsevišķi gadījumi, kad likumi atļauj atšķirīgu attieksmi	19

5.	Diskriminējoši klubi	22
5.1	Ko nozīmē diskriminējošs klubs?	22
5.2	Kas ir atļauts?	22
5.3	Likumu izpildīšana – diskriminējošie klubi	23
6.	Vispārējie izņēmumi	25
6.1	Ar likumu noteiktie izņēmumi	25
6.2	Atsevišķi citu valstu pilsoņi	25
6.3	Kriminālas vai sabiedrisko kārtību traucējošas uzvedības risks	26
6.4	Citi izņēmumi	26
7.	Prasības iesniegšana	27
7.1	Etaps 1: Rakstisks paziņojums	27
7.2	Etaps 2: Prasības iesniegšana	28
7.3	Etaps 3: Vienlīdzības tribunāla priekšā	28
Pielikums A		31
A.1	Vienlīdzības Komiteja	31
A.2	Informācija un atbalsts	31
A.3	Juridiskā palīdzība	31
A.4	Informācija par vienlīdzības principu	32
Pielikums B		33
B.1	Noderīgu valsts institūciju kontaktinformācija	33

1. Ievads

2000 – 2008.gadu Likumi par vienlīdzīga statusa principu:

- veicina vienlīdzību;
- aizliedz noteikta veida diskrimināciju (ar dažiem izņēmumiem) pēc deviņām diskriminācijas aizlieguma pazīmēm;
- aizliedz seksuālo uzmākšanos un uzmācību;
- aizliedz vajāšanu;
- pieprasa atbilstošu apstākļu izveidošanu cilvēkiem ar invaliditāti;
- atļauj veikt plaša spektra pozitīvos pasākumus.

1.1 Darbības joma

Likumi attiecas uz personām, kuras:

- pērk un pārdod plašu preču klāstu;
- izmanto vai sniedz plašu pakalpojumu klāstu;
- iegādājas vai pārdod mājokli;
- apmeklē mācību iestādes vai piedalās to vadīšanā.

Atsevišķi nosacījumi attiecas uz diskriminējošiem klubiem.

1.2 Licencētas telpas

Prasības attiecībā uz licencētām telpām tagad tiek izskatītas apgabaltiesā. Galvenie nozīmīgākie noteikumi ir minēti 2003.gada Likumā par alkoholiskiem dzērieniem.

1.3 Diskriminācijas aizlieguma pazīmes

2000 – 2008.gadu Likumi par vienlīdzīga statusa principu aizliedz diskrimināciju pēc sekojošām deviņām diskriminācijas pazīmēm:

- **Dzimuma pazīmes:** vīrietis, sieviete vai trans seksuāla³ persona;
- **Ģimenes stāvokļa pazīmes:** neprecēti, precēti, laulātie, kas dzīvo šķirti, šķīrušies vai atraukti;
- **Ģimenes stāvokļa pazīmes:** sieviete stāvoklī; personas, jaunākas par 18 gadiem, vecāks; personas ar invaliditāti galvenais aprūpētājs vai vecāks, kurš dzīvo kopā ar šo personu;
- **Seksuālās orientācijas pazīmes:** geji, lesbietes, biseksuālas vai heteroseksuālas personas;
- **Reliģiskās pārliecības pazīmes:** noteikta ticība, reliģiskā izcelsme, reliģiskie uzskati vai to neesamība;
- **Vecuma pazīmes:** tas attiecas tikai uz personām, vecākām par 18 gadiem, izņemot apdrošināšanas polises izsniegšanu autovadītājiem, kuriem nav 18 gadu;
- **Rases pazīmes:** noteikta rase, ādas krāsa, nacionalitāte vai etniskā izcelsme;
- **Piederības pie ceļotāju kopienas pazīmes:** cilvēki, kurus pieņemts saukt par ceļotājiem, kurus gan ceļotāji, gan citi cilvēki attiecina pie personām ar kopīgu vēsturi, kultūru un

³ Eiropas Tiesa *P v S and Cornwall County Council* lietā nolēma, ka diskriminācija pret trans seksuālu personu bija diskriminācija pēc seksuālās orientācijas diskriminācijas pazīmes.

tradīcijām, kas ir vēsturiski atzīts klejojošs dzīvesveids uz salas Īrijas;

- **Invaliditātes pazīmes:** šai diskriminācijas pazīmei ir plaša nosacīšana, ieskaitot cilvēkus ar fiziskiem, garīgiem, traucējošiem iegūt izglītību, izziņas vai psihiskiem traucējumiem, kā arī virkni slimību.

Invaliditāte nozīmē:

- (a) pilnīgu vai daļēju personas fizisku vai psihisku funkciju trūkumu, ieskaitot kādas ķermeņa daļas trūkumu;
- (b) organismu klātbūtni ķermenī, kuri izraisa, vai var izraisīt, hroniskas saslimšanas vai slimības;
- (c) kādas personas ķermeņa daļas nepareizu darbību vai izkropļojumu;
- (d) slimību vai traucējumu, kā rezultātā persona nespēj mācīties tā, kā to spēj persona bez šādiem traucējumiem; vai
- (e) slimību vai saslimšanu, kura ietekmē personas domāšanas procesus, realitātes uztveršanu, emocijas vai spriešanas spējas, vai, kura rada traucējošu uzvedību.

Invaliditāte – nodrošināšana ar atbilstošiem apstākļiem

Sekojošiem cilvēkiem ir jādara viss reāli izpildāmais, lai nodrošinātu personu ar invaliditāti ar atbilstošiem apstākļiem:

- personai, kura piedāvā preces vai pakalpojumus;
- personai, kura pārdod vai izīrē mājokli, kā arī nodrošina ar bezmaksas mājokli;
- mācību iestādēs;
- klubos. Personas ar invaliditāti ir jānodrošina ar īpašām iespējām vai aprīkojumu gadījumos, ja bez tiem būtu neiespējami vai ārkārtīgi grūti izmantot pakalpojumus, preces, mājokli utt.

Neskatoties uz to, šiem cilvēkiem nav jānodrošina personas ar invaliditāti ar īpašām iespējām vai aprikojumu, ja tas pārsniedz nominālās izmaksas. Nominālās izmaksas būs atkarīgas no tādiem apstākļiem, kā no iesaistītās organizācijas izmēra un pieejamajiem resursiem. Ja valsts piešķirs dotācijas vai sniegs palīdzību īpašu iespēju vai aprikojumu nodrošināšanā, pakalpojumu sniedzējiem utt. varētu būt nepieciešams pieņemt šīs dotācijas.

1.4 Izņēmumi

Likumi par vienlīdzīga statusa principu nosaka īpašas diskriminācijas formas, kuras ir aizliegtas ar likumu. Tie neaizsargā pret visām diskriminācijas formām, kas var rasties preču vai pakalpojumu piedāvāšanas laikā, vai arī, ja diskriminācija pamatojas uz kaut ko, kas nav iekļauts augšminētajās deviņās diskriminācijas pazīmēs.

Pastāv vairāki nozīmīgi izņēmumi. Visplašākais vispārējais izņēmums nosaka, ka ir atļauts viss, ko pilnvaro valsts likumdošana (Oireachtas) vai ES likumi. Līdztekus tam pastāv izņēmumi, kuri attiecas uz valsts varas orgānu tautību attiecībā uz atsevišķiem citu valstu pilsoņiem (sk. 2004.gada Likuma par vienlīdzības principu 52.nodaļu, kas veic grozījumus Likuma par vienlīdzīga statusa principu 14. nodaļā). Šie izņēmumi ir jāautver ierobežoti, un nedrīkst pieļaut, lai tie pārmērīgi ierobežotu vispārējo diskriminācijas aizliegumu.

Pastāv īpaši izņēmumi, kuri attiecas uz noteiktām teritorijām. Tie ir minēti zemāk tādā kārtībā, kādā tie ir sastopami likumos.

1.5 Diskriminācija

Visas diskriminācijas formas, kuras var rasties, var netikt minētas Likumos par vienlīdzīga statusa principu. Likumos diskriminācijai ir konkrēta nozīme; tajos ir iekļauti vairāki diskriminācijas veidi, ieskaitot tiešo diskrimināciju, netiešo diskrimināciju, diskrimināciju pēc inkriminēšanas un diskrimināciju pēc asociācijas.

- **Tiešā diskriminācija** nozīmē, ka attieksme pret kādu personu ir mazāk labvēlīga nekā ir, bija vai varētu būt attieksme pret citu personu līdzīgā situācijā, pamatojoties uz jebkurām no deviņām diskriminācijas pazīmēm, kas
 - pastāv;
 - pastāvēja;
 - varētu pastāvēt nākotnē; vai
 - ir piedēvētas dotajai personai.
- **Netiešā diskriminācija** notiek, kad pret personu ir mazāk labvēlīga attieksme iespaida vai ietekmes rezultātā. Tas notiek gadījumos, kad personām, piemēram, atsaka apkalpošanā ne tādēļ, ka tās tiek atklāti diskriminētas, bet gan kāda nosacījuma, darbības vai prasības dēļ, ko tām ir grūti apmierināt.

Ja kāds nosacījums, darbība vai prasība nostāda personas, kas attiecas pie vienas no deviņām likumos minētajām diskriminācijas pazīmēm, īpaši neizdevīgā stāvoklī, tādā gadījumā pakalpojuma sniedzējs būs netieši viņus diskriminējis. Gadījumā, ja nosacījums ir objektīvi attaisnots ar likumīgu mērķi, un, ka līdzekļi šī mērķa sasniegšanai ir atbilstoši nu nepieciešami, tādā gadījumā tā varētu nebūt netiešā diskriminācija.

- **Diskriminācija pēc asociācijas** notiek, kad pret personu, kurai ir attiecības ar citu personu (kura attiecas pie noteiktas diskriminācijas pazīmes) ir mazāk labvēlīga attieksme sakarā ar šīm attiecībām.

1.6 Seksuālā uzmākšanās un uzmācība

Seksuālā uzmākšanās un uzmācība preču, pakalpojumu un mājokļa piedāvāšanā, nodrošināšanā ar mājokli un mācību iestādēs ir aizliegta.

Persona ('kura uzmācas') nedrīkst uzmākties vai seksuāli uzmākties citai personai ('upurim') jebkurā no sekojošajiem gadījumiem:

- (a) kad upuris izmanto vai vēlas izmantot preces vai pakalpojumus, ko piedāvā persona, kura viņam/viņai uzmācas;
- (b) kad upuris iegādājas vai piedāvā iegādāties mājokli vai ar to saistītos pakalpojumus personai, kura uzmācas;
- (c) kad upuris ir students, vēlas studēt, vai vēlas izmantot jebkurus pakalpojumus, ko sniedz mācību iestāde, kuras vadīšanā piedalās persona, kura viņam/viņai uzmācas.

Ko nozīmē uzmācība un seksuāla uzmākšanās?

Uzmācība ir jebkura nevēlamas uzvedības forma, kas pamatota uz jebkurām diskriminācijas pazīmēm.

Seksuāla uzmākšanās ir jebkura nevēlamas seksuāla rakstura mutiskas, citādas vai fiziskas uzvedības forma.

Abos gadījumos tā ir uzvedība, kuras mērķis vai rezultāts ir aizskart personas godu un radīt personai iebiedējošu, naidīgu, pazemojošu vai aizvainojošu vidi. Abos gadījumos nevēlama uzvedība var

iekļaut darbības, prasības, izteiktus vārdus, žestus vai rakstītu vārdu, e-vēstuli, īsziņu, bilžu vai citu materiālu izrādīšanu vai izplatīšanu.

Personas atteikšanās vai pakļaušanās seksuālai vai citai uzmācībai nedrīkst būt izmantota kā pamats lēmumam, kas ietekmē šo personu.

Kas ir atbildīgā persona?

Persona, kura ir atbildīga par jebkuras mācību iestādes vadīšanu vai preču, aprīkojumu vai pakalpojumu piedāvāšanu, vai persona, kura nodrošina ar mājokli, ir noteikta kā 'atbildīgā persona'. Šai personai ir jāpārlicinās, ka nenotiek seksuāla uzmākšanās vai uzmācība pret jebkuru personu, kurai ir tiesības atrasties tajā vietā. 'Atbildīgā persona' būs atbildīga par seksuālu izmākšanos vai uzmācību, ja viņš/viņa neveiks reāli īstenojamus pasākumus, lai tādu uzvedību novērstu.

1.7 Pozitīvie pasākumi

Likumi atļauj privileģētu attieksmi vai pozitīvu pasākumu veikšanu, kuru patiesais nolūks ir:

- (a) nodrošināt vienlīdzīgas iespējas personām nelabvēlīgā stāvoklī;
- (b) rūpēties par personu vai personu grupu, kam, pateicoties apstākļiem, var būt nepieciešami aprikojumi, pasākumi, pakalpojumi vai palīdzība.

1.8 Nelabvēlīgu seku radišana - vajāšana

Vajāšana ir aizliegta.

Vajāšana notiek, kad pakalpojumu sniedzējs, nodrošinātājs ar mājokli vai mācību iestādes vai klubi izrāda pret personu nelabvēlīgu attieksmi, kā reakcija uz sekojošo:

- sūdzību par diskrimināciju rezultātā, iesniegtu Vienlīdzības Tribunālam;
- personu, kura bija liecinieks jebkurām darbībām, veiktām saskaņā ar 2000 – 2008.gadu Likumiem par vienlīdzīga statusa principu;
- personu, kura likumīgos veidos pretojās nelikumīgai darbībai, iekļautai likumos.

1.9 Atbildība par citu personu darbībām

Darba devēji ir atbildīgi par visām savu darbinieku darbībām viņu nodarbinātības laikā, izņemot gadījumus, kad viņi var pierādīt, ka ir veikuši saprātīgi realizējamus pasākumus, lai tādu uzvedību novērstu.

1.10 Reklāma

Persona nedrīkst publicēt vai izrādīt reklāmu, vai būt par iemeslu šādas reklāmas publicēšanai vai izrādīšanai, kas norāda uz nodomu diskriminēt, uzmākties, seksuāli uzmākties, vai gadījumos, ja varētu rasties pamatotas aizdomas, ka šādai reklāmai ir tāds nolūks.

2. Preces un pakalpojumi

2.1 Kas ir aizliegts?

Personas nedrīkst diskriminēt (ar noteiktiem izņēmumiem):

- preču vai pakalpojumu piedāvāšanā publikai (vai publikas daļai);
- neskatoties uz to, vai piedāvātās preces un pakalpojumi ir bezmaksas, vai tie tiek pārdoti, izīrēti vai apmainīti;
- pieeja pakalpojumiem un to izmantošana ir iekļauta.

2.2 Kas ir pakalpojums?

Pakalpojums ir darījums vai pakalpojums (jebkura rakstura), ieskaitot sekojošās jomas:

- bankas darījumus, apdrošināšanu, subsīdijas, aizdevumus, kredītus un finansēšanu;
- izklaidi un atpūtu;
- kultūras pasākumus;
- transportu un ceļošanu;
- klubu piedāvātos pakalpojumus vai līdzekļus (kas ir pieejami publikai vai publikas daļai);
- profesionālus darījumus vai pakalpojumus.

Šis saraksts nav izsmeļošs. Likumdošana sniedz plašu skatījumu attiecībā uz pakalpojuma noteikšanu.

2.3 Komunālie pakalpojumi

Pakalpojumi, kurus piedāvā valsts (Veselības aizsardzības pārvalde, vietējās varas iestādes utt.) ir iekļauti likumos (ar izņēmumiem). Galvenais izņēmums ir visi gadījumi, kurus Īrijas vai ES likumi

uzskata par izņēmumu. Šis izņēmums neattiecas uz gadījumiem, kad pakalpojumu piedāvāšanā pastāv izvēles vai rīcības brīvības iespēja. Pastāv atsevišķi izņēmumi, pamatojoties uz tautības diskriminācijas aizlieguma pazīmi, attiecībā uz attieksmi pret noteiktiem citas tautības valsts ierēdņiem.

Pakalpojumi, kurus piedāvā valsts (Veselības aizsardzības pārvalde, vietējās varas iestādes utt.) ir iekļauti likumos (ar izņēmumiem).

2.4 Gadījumi, kad ir atļauta atšķirīga attieksme

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi noteiktos gadījumos.

(i) Izņēmumi, pamatojoties uz dzimumu

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu dzimumu, attiecībā uz:

(a) Kosmētisko pakalpojumu sniegšanu

Sniedzot kosmētiskus, estētiskus un tamlīdzīgus pakalpojumus, ja ir fizisks kontakts (piemēram, frizētavas pakalpojumus).

(b) Iejaukšanos privātajā dzīvē / situācijām, kad personas tiek nostādītas neveiklā stāvoklī

Situācijās, kad ir saprātīgi pieļaujams, ka pretēja dzimuma personas klātbūtne var nostādīt personas neveiklā stāvoklī vai iejaukties viņu privātajā dzīvē.

(ii) Izņēmumi, pamatojoties uz reliģisko pārliecību

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu reliģisko pārliecību, attiecībā uz:

(a) Reliģisko pakalpojumu sniegšanu

Gadījumos, kad preces un pakalpojumi tiek piedāvāti reliģiskos nolūkos.

(iii) Izņēmumi, pamatojoties uz vecumu

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu vecumu, attiecībā uz:

(a) Adoptēšanu / sveša bērna audzināšanu

Gadījumos, kad tiek noteikts personas vecums, lai varētu kļūt par audžuvecāku vai audzināt svešu bērnu, ņemot vērā bērna vajadzības.

(iv) Izņēmumi, pamatojoties uz dzimumu, vecumu, invaliditāti un/vai rasi vai tautību

(a) Sporta pasākumi

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu dzimumu, vecumu, invaliditāti vai tautību, attiecībā uz sporta pasākumu vadīšanu vai organizēšanu, bet tikai gadījumos, kad atšķirības ir saprātīgi nepieciešamas un būtiskas.

(b) Teatrālie priekšnesumi un izklaide

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu dzimumu, vecumu, invaliditāti vai rasi, attiecībā uz teatrālo priekšnesumu vai citu izklaidi, bet tikai gadījumos, kad atšķirības ir saprātīgi nepieciešamas, lai saglabātu autentiskumu, estētiku, tradīcijas vai paražas.

(v) Izņēmumi, pamatojoties uz visām diskriminācijas aizlieguma pazīmēm

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz jebkuru no diskriminācijas pazīmēm, attiecībā uz sekojošo:

(a) Apdrošināšanu

Šeit ir iekļautas gada maksas, pensijas, apdrošināšanas polises un citas lietas, saistītas ar riska novērtēšanu, bet tikai gadījumos, kad atšķirības ir balstītas uz aktuāriem vai

statistiskiem datiem vai citiem attiecīgiem pārapdrošināšanas vai komerciāliem faktoriem, un, kad atšķirības ir saprātīgas ņemot vērā datus un citus būtiskus faktorus.

(b) Testamentiem un dāvinājumiem

Šeit ir iekļauta mantas novēlēšana testamentā vai mantas dāvināšana

(c) Īpašu interešu ievērošanu

Ja pakalpojumu galvenais mērķis ir ievērot personu, kuras pieder pie noteiktas sociālās grupas, īpašas intereses, patiesam mērķim un patiesā veidā, bet tikai gadījumos, ja atšķirīga attieksme ir saprātīgi nepieciešama.

(d) Īpašām vajadzībām

Ja piedāvātās preces un pakalpojumi var saprāta robežās būt piemēroti tikai atsevišķu personu vajadzību apmierināšanai.

3. Mājoklis

3.1 Kas ir aizliegts?

Saskaņā ar vispārējo noteikumu, nedrīkst notikt diskriminācija pēc noteiktām diskriminācijas aizlieguma pazīmēm attiecībā uz:

- jebkura nekustamā īpašuma izmantošanu;
- īpašuma iznomāšanas pārtraukšanu;
- nodrošināšanu ar mājokli vai jebkuriem ar to saistītiem pakalpojumiem vai līdzekļiem; vai
- nodrošināšanas ar mājokli pārtraukšanu.

Telpām vai mājoklim ir jābūt pieejamiem plašam publikas lokam vai tā daļai.

3.2 Atsevišķi gadījumi, kad likumi atļauj atšķirīgu attieksmi

(i) Izņēmumi, pamatojoties uz visām diskriminācijas pazīmēm

Likumi atļauj atšķirīgu attieksmi, pamatojoties uz jebkuru no diskriminācijas pazīmēm, attiecībā uz sekojošo:

(a) Testamentiem un dāvinājumiem

Ja nekustamais īpašums tiek novēlēts testamentā vai dāvināts;

(b) Personīgo mājokli

Ja persona nodrošina ar mājokli, kas ir zem viena jumta ar pašas personas mājokli (kas nav atsevišķs un izolēts no pašas personas mājokļa), un, ja nodrošināšana ar šādu mājokli ietekmē personas privāto vai ģimenes dzīvi vai jebkuras citas tur dzīvojošas personas dzīvi;

(c) **Telpas vai mājokļus izmanto personas, kuras pieder pie noteiktas sociālās grupas**

Ja telpas vai mājokļi ir paredzēti:

- reliģiskiem nolūkiem;
- patvērumam;
- dziedinātavai;
- pansionātam;
- invalīdu dzīvesvietai;
- bezpajumtnieku kopmītnei vai līdzīgiem nolūkiem.

(ii) Izņēmumi, pamatojoties uz personas dzimumu

Likumi atļauj attiekties pret personām atšķirīgi, pamatojoties uz viņu dzimumu, attiecībā uz sekojošo:

(a) **Iejaukšanos privātajā dzīvē / situācijām, kad personas tiek nostādītas neveiklā stāvoklī**

Situācijās, kad ir saprātīgi pieļaujams, ka personas var tikt nostādītas neveiklā stāvoklī vai var notikt iejaukšanās viņu privātajā dzīvē.

(iii) Izņēmumi attiecībā uz personām, kuras pieder pie noteiktām sociālajām grupām

- Likumi atļauj attiekties atšķirīgi pret Dzīvokļu pārvaldes pārstāvjiem attiecībā uz nodrošināšanu ar mājokli, ņemot vērā:
- ģimenes locekļu daudzumu;
- ģimenes sabiedrisko stāvokli;
- ģimenes stāvokli;
- invaliditāti;
- vecumu;
- piederību ceļotāju kopienai.

Ministrs var attiekties atšķirīgi, pamatojoties uz šīm diskriminācijas aizlieguma pazīmēm, kā arī uz dzimuma un tautības pazīmēm.

4. Mācību iestādes

Pie mācību iestādēm attiecas bērnudārzi, sākumskolas vai vidusskolas, mācību iestādes pieaugušajiem, iestādes izglītības turpināšanai vai papildu izglītības iegūšanai, kā arī universitātes vai citas augstākās izglītības iestādes. Likumos ir iekļautas gan valsts, gan privātās mācību iestādes.

4.1 Kas ir aizliegts?

Mācību iestāde nedrīkst diskriminēt attiecībā uz:

- studentu uzņemšanu vai uzņemšanas noteikumiem;
- jebkura studenta pieeju jebkuram mācību kursam, līdzekļiem vai pabalstiem;
- jebkuru citu apmācības noteikumu; vai
- studentu izslēgšanu no mācību iestādes vai citu sodu piemērošanu.

4.2 Atsevišķi gadījumi, kad likumi atļauj atšķirīgu attieksmi

(i) *Izņēmumi, pamatojoties uz dzimumu*

Likumi atļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, pamatojoties uz viņu dzimumu:

(a) Viendzimuma skolās

Sākumskolas vai vidusskolas var būt viendzimuma.

(ii) *Izņēmumi, pamatojoties uz reliģisko pārliecību un dzimumu*

Likumi atļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, pamatojoties uz viņu dzimumu un reliģisko pārliecību, attiecībā uz:

(a) Reliģisko izglītību

Mācību iestādes, kuras sniedz reliģisko izglītību noteiktas

relīģijas mācītājiem, var uzņemt tikai viena dzimuma vai reliģiskās pārliecības studentus.

(iii) Citi izņēmumi

(a) Skolas ētoss

Likumi atļauj sākumskolām un vidusskolām, kuru mērķis ir sniegt izglītību noteiktu reliģisku vērtību veicinošā vidē, uzņemšanā dot priekšroku studentiem, kuri pieder pie konkrētas reliģiskās konfesijas. Sākumskolas un vidusskolas var atteikt uzņemt studentu, kurš nepieder pie konkrētās konfesijas, ja šāds atteikums ir būtisks, lai uzturētu šīs skolas ētosu.

(b) Studenti brieduma gados

Likumi atļauj universitātēm vai citām augstākās vai pieaugušo izglītības iestādēm atšķirīgu attieksmi, piešķirot mācību vietas studentiem brieduma gados.

(c) Stipendijas

Likumi atļauj universitātēm vai citām augstākās vai pieaugušo izglītības iestādēm piedāvāt palīdzību personām, kuras pieder pie noteiktas sociālās grupas, sponsorēšanas, stipendiju vai citu apbalvojumu veidā, bet tikai ar nosacījumu, ka šāda palīdzība ir attaisnota saskaņā ar vēsturiskiem apsvērumiem vai tradīcijām.

(d) Studentu apmaiņas programma

Likumi atļauj universitātēm vai citām augstākās vai pieaugušo izglītības iestādēm piešķirt mācību vietas studentu apmaiņas programmai.

(e) Stipendijas, studiju maksa, mācību vietu piešķiršana

Likumi atļauj mācību iestādēm pieaugušajiem, iestādēm izglītības turpināšanai vai papildu izglītības iegūšanai, kā arī universitātēm vai citām augstākās izglītības iestādēm attiekties

pret ES dalībvalsts pilsoņiem savādāk nekā pret tiem, kuri nav ES dalībvalsts pilsoņi, attiecībā uz iestāšanās vai studiju maksu, kā arī mācību vietu piešķiršanu. Likumi atļauj Izglītības un zinātnes Ministram pieprasīt, lai stipendijas tiktu piešķirtas tikai ES dalībvalstu pilsoņiem, vai pieprasīt, lai pret viņiem būtu atšķirīga attieksme attiecībā uz stipendiju piešķiršanu.

(f) Sporta ierīces un pasākumi

Likumi atļauj mācību iestādēm atšķirīgu attieksmi, pamatojoties uz dzimuma, vecuma vai invaliditātes diskriminācijas aizlieguma pazīmēm, attiecībā uz nodrošināšanu ar sporta ierīcēm vai sporta pasākumu vadīšanu vai organizēšanu, bet tikai gadījumos, ja atšķirīga attieksme ir nepieciešama, sakarā ar ierīču vai pasākumu raksturu.

(g) Invaliditāte - vispārējā pieeja

Likumi atļauj mācību iestādēm attiekties pret studentiem ar invaliditāti atšķirīgi (bez atbilstošu mācību apstākļu nodrošināšanas ņemot vērā izņēmumus, kas saistīti ar nominālajām izmaksām), ja viņu invaliditāte neļauj veikt citu studentu apmācīšanu vai rada tam nopietnus šķēršļus.

5. Diskriminējoši klubi

Īpašie noteikumi attiecībā uz klubiem, attiecas uz iestādēm, kas ir pieteikušās reģistrācijas sertifikāta saņemšanai vai kurām pieder reģistrācijas sertifikāts saskaņā ar 1904 – 1999.gadu Likumu par klubu reģistrāciju. Šāda reģistrācija dod iespēju klubiem pārdod alkoholiskus dzērienus kluba biedriem un atsevišķiem kluba viesiem. Atšķirībā no noteikumiem par preču un pakalpojumu sniegšanu, 2000 – 2008.gadu Likumi par vienlīdzīga statusa principu neaizliedz diskrimināciju pilnībā attiecībā uz reģistrētiem klubiem.

5.1 Kas ir diskriminējošs klubs?

Kopumā, klubs uzskatāms par diskriminējošu jebkurā no sekojošām situācijām:

- (a) ja klubā ir likums, polise vai tajā notiek darbības, kuras diskriminē kluba biedru vai personu, kura vēlas par tādu kļūt;
- (b) ja persona, kura iesaistīta kluba vadīšanā, diskriminē kluba biedru vai personu, kura vēlas par tādu kļūt sakarā ar kluba darbībām. Šeit ir iekļauti jautājumi par iestāšanos klubā, piederības pie kluba noteikumiem, piederības pie kluba pārtraukšanu un kluba biedru ar invaliditāti nodrošināšanu ar atbilstošiem apstākļiem (ņemot vērā izņēmumu par nominālām izmaksām).

5.2 Kas ir atļauts?

Klubs netiks uzskatīts par diskriminējošu, ja:

- (a) Galvenais kluba darbības mērķis ir apmierināt personu vajadzības, kuras pieder pie noteikta dzimuma, ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas, reliģiskās pārliecības vai tās neesamības, vecuma, invaliditātes, tautības vai etniskās vai nacionālās izcelsmes, kā arī pieder pie ceļotāju kopienas.

- (b) Klubs ierobežo priekšrocību vai privilēģiju sniegšanu tikai personām, kuras pieder pie noteiktas vecuma vai dzimuma grupas, personas ārpus šīs grupas negūs šādas priekšrocības vai privilēģijas. Klubiem ir jānokārto atsevišķi, lai kluba biedri, kuri ir ārpus šīs grupas, gūtu tādas pašas vai līdzvērtīgas priekšrocības vai privilēģijas.
- (c) Klubā pastāv atsevišķi piederības nosacījumi, piederība pie šī kluba nav pamatota ne uz vienu diskriminācijas aizlieguma pazīmi.
- (d) Klubs cenšas novērst pastāvošo diskrimināciju, piedāvājot noteikta dzimuma personām konkrētus biedru maksas tarifus vai piederības pie šī kluba nokārtošanu, rezervējot šīm personām vietas kluba pārvaldē u.c., vai veicot citus pasākumus, kuru galvenais mērķis ir panākt personu, kuras pieder pie noteiktas sociālās grupas, vienlīdzīgāku līdzdalību kluba darbībā.
- (e) Atšķirīgu attieksmi pret kluba biedriem, kas pieder pie noteikta dzimuma, vecuma, invaliditātes, nacionalitātes vai nacionālās izcelsmes attiecībā uz nodrošināšanu ar sporta ierīcēm un sporta pasākumiem.

5.3 Likumu izpildīšana - diskriminējošie klubi

Jebkurai personai, ieskaitot Vienlīdzības Komitejas pārstāvjus, ir tiesības iesniegt sūdzību par diskriminējošu klubu apgabaltiesā (District Court). Ja klubs tiek atzīts par diskriminējošu, un tas ir pirmais šāds lēmums attiecībā uz šo klubu, apgabaltiesa var apturēt kluba sertifikāta par alkoholisko dzērienu pārdošanu darbību, uz laika periodu līdz 30 dienām. Tā rezultātā, šajā periodā klubam nebūs tiesību pārdot alkoholiskus dzērienus. Kamēr spēkā ir otrais vai sekojošais lēmums, ka klubs ir diskriminējošs, reģistrācijas sertifikāts šim klubam netiks izsniegts vai atjaunots.

Kluba darbinieki nedrīkst būt nelabvēlīgi ietekmēti šī lēmuma dēļ. Likums paredz iespēju iesniegt apelācijas sūdzību iecirkņa tiesā (Circuit Court), un klubs var griezties apgabaltiesā ar lūgumu pārsūdzēt pieņemto lēmumu par šī kluba atzīšanu par diskriminējošu. Apgabaltiesas prāvas var būt saistītas ar tiesas izdevumiem.

6. Vispārējie izņēmumi

Likumos pastāv vairāki nozīmīgi izņēmumi no diskriminācijas aizlieguma principa.

Šie izņēmumi ir jāuztver ar ierobežojumiem, un tiem nedrīkst ļaut pārmērīgi ierobežot vispārējo diskriminācijas aizlieguma principu.

6.1 Ar likumu noteiktie izņēmumi

Vispārējie izņēmumi nosaka, ka likumi nedrīkst aizliegt jebkuras darbības veikšanu, kas ir nepieciešama saskaņā ar:

- (a) likumīgo noteikumu vai tiesas rīkojumu;
- (b) jebkuru ES pieņemto darbību vai lēmumu; vai
- (c) jebkuru starptautisko līgumu, kurš uzliek valstij atbildību.

Tikai obligāti izpildāmas darbības ir atzītas. Gadījumā, ja kāda darbība dod rīcības brīvības iespēju, vīrsroku ņem likumi par diskriminācijas aizlieguma principu.

6.2 Atsevišķi citu valstu pilsoņi

Valsts iestādes var attiekties pret atsevišķiem citu valstu pilsoņiem atšķirīgi, pamatojoties uz viņu nacionalitāti, ja viņi atrodas aiz valsts robežām vai nelikumīgi atrodas valstī (saskaņā ar 2004.gada Likumu par imigrāciju) vai saskaņā ar jebkuru likuma ietvaros pieņemto noteikumu vai nosacījumu, kā arī sakarā ar ārvalstnieka iebraukšanu vai uzturēšanos valstī.

6.3 Kriminālas vai sabiedrisko kārtību traucējošas uzvedības risks

Preču vai pakalpojumu sniedzējs, vai persona, kas nodrošina ar mājokli vai piedāvā ar to saistītos pakalpojumus, var kādam atteikt apkalpošanu vai nodrošināšanu ar mājokli, ja šī persona, kam piemīt pakalpojumu sniedzēja zināšanas un pieredze, uzskata, ka klienta apkalpošana vai nodrošināšana ar mājokli varētu radīt būtisku kriminālas vai sabiedrisko kārtību traucējošas uzvedības risku, vai arī īpašuma bojāšanu kā apkalpošanas vai nodrošināšanas ar mājokli atrašanās vietā, tā arī ap to.

6.4 Citi izņēmumi

- (a) Atšķirīga attieksme pret personu nenožīmē diskrimināciju, ja tā ir balstīta vienīgi uz klīniska izvērtējuma iegūšanu sakarā ar slimības diagnozi vai personas ārstēšanu.
- (b) Atšķirīga attieksme pret personu nenožīmē diskrimināciju, ja šī persona:
 - nav spējīga noslēgt līgumu, kurš var būt likumā noteiktajā kārtībā izpildāms piespiedu kārtā vai
 - nav spējīga dot piekrišanu, pamatotu uz saņemto informāciju, un, tādēļ šāda atšķirīga attieksme pret personu ir pieļaujama.

7. Prasības iesniegšana

Vienlīdzības Tribunāls (Equality Tribunal), apgabaltiesa (District Court) un apriņķa tiesa (Circuit Court) piedalās prasību par diskrimināciju izskatīšanā saskaņā ar 2000 – 2008.gadu Likumiem par vienlīdzīga statusa principu. Prasības attiecībā uz diskriminējošiem klubiem tiek izskatītas apgabaltiesā. Visas pārējās prasības saskaņā ar 2000 – 2008.gadu Likumu par vienlīdzīga statusa principu, tiek izskatītas Vienlīdzības Tribunālā, kas ir izveidots, lai izmeklētu, būtu par starpnieku, iztiesātu un pieņemtu lēmumus saskaņā ar likumdošanu.

7.1 Etaps 1: Rakstisks paziņojums

Jebkurai personai, kas vēlas iesniegt sūdzību par diskrimināciju, ir rakstiskā veidā jāpaziņo par to personai, pret kuru sūdzība ir izvirzīta, divu mēnešu laikā no dienas, kad notika pēdējā diskriminējošā darbība. Šāds rakstisks paziņojums ir jāveic, aizpildot ES.1 veidlapu (kopā ar ES.2 veidlapu atbildei) (šīs veidlapas ir pieejamas Vienlīdzības Tribunālā (Equality Tribunal) pēc adreses: 3 Clonmel Street, Dublin 2. Tālr.: (01) 477 4100 vai interneta portālā www.equalitytribunal.ie). Šajā paziņojumā ir jāpaziņo par sūdzības raksturu un par apņemšanos panākt lēmuma pieņemšanu. Sūdzības iesniedzējs, kurš vēlas iegūt informāciju, var to izdarīt rakstiskajā paziņojumā. Vienlīdzības Tribunāla direktora ziņā ir izdarīt secinājumus, ja rakstiskajā paziņojumā nav sniegta vajadzīgā informācija. Ja paziņojums netiek nosūtīts, prasības izskatīšana nevar notikt.

Ir ieteicams dabūt apstiprinājumu no pasta par to, ka vēstule tika nosūtīta, kā arī saglabāt rakstiskā paziņojuma kopiju.

Personas ar garīgiem vai psihiskiem traucējumiem

Ja pats sūdzības iesniedzējs nav spējīgs sakarā ar garīgiem vai psihiskiem traucējumiem efektīvi iesniegt prasību, viņa/viņas vecāks, aizbildnis vai cita persona, kura rīkojas vecāka vietā, var būt sūdzības iesniedzējs.

7.2 Etaps 2: Sūdzības iesniegšana

Gadījumā, ja 1 mēneša laikā uz nosūtīto sūdzību netiek dota atbilde, vai, ja atbilde uz to ir neapmierinoša, sūdzību ir jāiesniedz Vienlīdzības Tribunālam sešu mēnešu laikā no dienas, kad notika diskriminējošā darbība.

Lai iesniegtu prasību, ir jāaizpilda ES.3 veidlapu (šī veidlapa ir pieejama Vienlīdzības Tribunālā (Equality Tribunal) pēc adreses: 3 Clonmel Street, Dublin 2. Tālr.: (01) 477 4100 vai interneta portālā www.equalitytribunal.ie) un jāiesniedz to Vienlīdzības Tribunālam.

Vienlīdzības Tribunāla direktors, attaisnojoša iemesla dēļ, var:

- (a) pagarināt laika periodu rakstiska paziņojuma iesniegšanai no diviem līdz četriem mēnešiem;
- (b) pagarināt 6 mēnešu laika periodu līdz 12 mēnešiem

(Ārkārtējos gadījumos, direktors var atsaukt dažas vai visas rakstisko paziņojumu prasības).

7.3 Etaps 3: Vienlīdzības tribunāla priekšā

Starpniecība

Vienlīdzības Tribunāla direktors var, jebkurā lietas izskatīšanas etapā, ar iesaistīto pušu piekrišanu, iecelt inspektoru, kurš izpildīs starpnieka lomu (Mediator officer). Ja ar starpnieka palīdzību tiek

panākta lietas atrisināšana, tad starpnieka rīkojumi iegūst juridisku spēku.

Izmeklēšana

Ja lieta netiek atrisināta ar starpniecības palīdzību vai, ja starpniecības centieni atrisināt lietu ir nesekmīgi, tādā gadījumā lieta tiek nodota tālākai izskatīšanai. Vienlīdzības Tribunāla direktors ieceļ Vienlīdzības inspektoru (Equality officer) lietas izmeklēšanai, iztiesāšanai un lēmuma pieņemšanai. Izmeklēšana notiek privāti. Vienlīdzības inspektors pieņems lēmumu, kuram būs juridisks spēks.

Pārstāvniecība un tiesas izdevumi

Sūdzības iesniedzējs var sevi pārstāvēt pats, vai būt advokāta, arodbiedrības pārstāvja, sabiedriskās grupas pārstāvja vai cita pārstāvja pavadībā. Kopumā, tiesas izdevumi netiek piešķirti. Ceļa izdevumi un citi izdevumi (izņemot pārstāvju izdevumus) var tikt piešķirti, ja persona kavē vai traucē lietas izmeklēšanas vai apelācijas gaitu.

Kompensācija

Ja pieņemtais lēmums ir par labu sūdzības iesniedzējam, var tikt izmaksāta kompensācija līdz €6,350 apmērā. Turklāt, Vienlīdzības inspektors var izdot rīkojumu vainīgajām personām par konkrētu darbību izpildi.

Prasības noraidīšana

Vienlīdzības Tribunāla direktors var noraidīt prasību, ja viņš/viņa uzskata, ka tā tika iesniegta ļaunticīgi vai, ka tā ir sīka vai kaitinoša, uztverta nepareizi, vai ir triviāla vai, ja pēc gada noskaidrojas, ka sūdzības iesniedzējs neturpina lietas izskatīšanu.

Apelācijas sūdzību iesniegšana apgabaltiesā

Pret visiem pieņemtajiem lēmumiem (ieskaitot lēmumus par laika termiņiem sūdzību iesniegšanai un prasību noraidīšanu) var iesniegt apelācijas sūdzību apgabaltiesā ne vēlāk kā pēc 42 dienām no lēmuma pieņemšanas dienas. Tālāko apelācijas sūdzību var iesniegt tikai Augstākajā tiesā (High Court).

Pieņemto lēmumu izpildīšana

Ja netiek izpildīts Vienlīdzības Tribunāla direktora lēmums vai starpniecības rīkojums, tas var būt izpildīts piespiedu kārtā caur apgabaltiesu.

Pielikums A

A.1 Vienlīdzības Komiteja

Saskaņā ar 2000 – 2008.gadu Likumiem par vienlīdzīga statusa principu, Vienlīdzības Komitejai ir plašs pilnvaru spektrs, lai:

- (i) novērstu diskrimināciju likumos iekļautajās teritorijās;
- (ii) veicinātu iespēju vienlīdzību likumos iekļautajās teritorijās;
- (iii) sniegtu sabiedrībai informāciju par likumdošanu;
- (iv) veiktu likumu darbības uzraudzīšanu un izteiktu atbilstošus ieteikumus Sabiedrisko attiecību, vienlīdzības un ‘Gaeltacht’ lietu Ministram.

A.2 Informācija un atbalsts

Vienlīdzības Komiteja sniedz sabiedrībai informāciju par 2000 – 2008.gadu Likumiem par vienlīdzīga statusa principu. Ir pieejama virkne publicētu atbalsta materiālu, ieskaitot rokasgrāmatas par likumiem un apmācības DVD diskus. Vienlīdzības Komitejas informācijas centrs, kurš atrodas Roscrea, Co. Tipperary, sniedz informāciju dažādos formātos.

A.3 Juridiskā palīdzība

Vienlīdzības Komiteja pēc saviem ieskatiem, ja lietai ir stratēģiska nozīme, var piedāvāt bezmaksas juridisko palīdzību personām, kuras vēlas iesniegt sūdzību par diskrimināciju saskaņā ar kritērijiem, kurus noteica Vienlīdzības Komitejas pārvalde. Ja Vienlīdzības Komiteja nepiešķir vai nevar piešķirt juridisko palīdzību, tas neliedz personai iesniegt lietu Vienlīdzības Tribunālam pašam/ pašai. Sūdzības iesniedzējs var sevi pārstāvēt pats, vai būt advokāta, arodbiedrības pārstāvja vai cita pārstāvja pavadībā.

A.4 Informācija par vienlīdzības principu

Tuvāka informācija, publikācijas un apmācības
DVD diski attiecībā uz likumdošanu, ir pieejami:

Vienlīdzības Komitejas
informācijas centrā
(Equality Authority,
Public Information Centre)
Birchgrove House
Roscrea, Co. Tipperary
Ireland

Vienlīdzības Komitejas
Dublinas birojā
(Equality Authority,
Dublin Office)
2 Clonmel Street
Dublin 2
Ireland

Darba laiki:

Pirmdien - ceturdien
Piektdien

9.15–17.30
9.15–17.15

Kontaktinformācija:

Tālrunis ar zemu tarifu: 1890 245545
Tālrunis: + 353 0505 24126
Fakss: + 353 0505 22388

1890 245 545
+ 353 01 417 3333
+ 353 01 417 3331

Tālrunis tekstiem: + 353 01 417 3385
E-pasts: info@equality.ie
Interneta portāls: www.equality.ie

Citi šīs sērijas bukleti, kurus ir iespēja iegādāties:

Rokasgrāmata par 1995 – 2005.gadu Likumiem par adoptācijas atvaļinājumu
Rokasgrāmata par 1994 – 2004.gadu Likumiem par maternitātes aizsardzību
Rokasgrāmata par 1998 – 2006.gadu Likumiem par vecāku atvaļinājumu
Rokasgrāmata par 1998 – 2008.gadu Likumiem
par vienlīdzības principu darba tiesiskajās attiecībās
Rokasgrāmata par 2000 – 2008.gadu Likumiem par vienlīdzīga statusa principu

Pielikums B

B.1 Noderīgu valsts institūciju kontaktinformācija

Vienlīdzības Tribunāls

(Equality Tribunal)

3 Clonmel Street

Dublin 2

Tālrunis: 01 477 3333

Fakss: 01 477 4141

Tālrunis ar zemu tarifu: 1890 245 545

Interneta portāls: www.equalitytribunal.ie

E-pasts: info@equalitytribunal.ie

Sabiedrisko attiecību, vienlīdzības un 'Gaeltacht' lietu departaments, Vienlīdzības nodaļa

(Department of Community, Equality
& Gaeltacht Affairs, Equality Division)

Bishops Square

Redmond's Hill

Dublin 2

Tālrunis: 01 479 0200

Tālrunis ar zemu tarifu: 1890 555 509

Vienlīdzības Komiteja (The Equality Authority)

Publiskās informācijas centrs
(Public Information Centre),
Birchgrove House,
Roscrea, Co. Tipperary,
Ireland.

Dublinas birojs
(Dublin Office),
2 Clonmel Street,
Dublin 2,
Ireland.

Tālrunis: +353 0505 24126

Fakss: +353 0505 22388

Tālrunis tekstiem: +353 01 417 3385

+353 01 417 3333

+353 01 417 3331

Interneta portāls: www.equality.ie

E-pasts: info@equality.ie

DARBA TIESĪBU
noteikumu grāmata

An **EMPLOYMENT RIGHTS** Rule Book

ISBN: 978-1-908275-18-9

9 781908 275189